

MBh. 5, 1885. पत्न्योः R. 4, 43, 44. प्रुचै चतुर्णां ज्वलतो प्रुचिस्मिता क्विर्भुजा मध्यगता KUMĀRAS. 5, 20. im comp. vorangehend: दिनतपा° (संध्या) RAGH. 2, 20. ध्रुवग° WEBER, RĀMAT. UP. 349. शिषु° HARIV. 9171 (nach der Lesart der neueren Ausg.).

मध्यगन्ध (म° + ग°) m. der Mangobaum ÇARDAK. im ÇKDr.

मध्यचारिन् (मध्य + चा°) adj. einhergehend zwischen, unter (gen.). ज्योतिषो° री (विधुः) Spr. 3227.

मध्यजिह्व (म° + जिह्वा) n. die Mitte der Zunge AV. Prāt. 1, 21.,

मध्यज्या (म° + 3. ज्या) f. Meridian-Sinus SŪRJAS. 5, 5. 6. 12.

मध्यतःकारिन् (मध्यतस् + का°) m. Bez. der vier Hauptpriester Hotar, Adhvarju, Brahman und Udgātar LĀṬJ. 8, 11, 20. 9, 1, 9. 9, 8. 11, 3. Schol. zu KĀṬJ. ÇR. 770, 5. 772, 4.

मध्यतमम् (म° + त°) n. eine ringförmige Finsternis VARĀH. BĀH. S. 5, 43; vgl. 51. fg.

मध्यतम् (von मध्य) adv. gaṇa śāstrādi zu P. 5, 4, 44, Vārt. aus der Mitte, mitten, in der Mitte: श्रोत्रिष्ठं ते मध्यतो मेदु उद्धतम् RV. 3, 21, 5. 8, 2, 9. AIT. Br. 3, 10. 4, 23. 8, 22 (Mittags Sā.). — VS. 22, 43. मध्यतो ह्यन्नमशितं धिनोति TBa. 1, 2, 2. 2. अया यो मध्यतो रसः 2, 7, 7. TS. 5, 2, 2. 7. 6, 2, 5, 4. कर् ÇAT. Br. 1, 6, 1, 11. 17. 3, 2, 2, 10. 14, 8, 2. 9, 2, 3. ÇĀNKH. ÇR. 14, 27, 10. RV. Prāt. 16, 39. पुरस्तात् म°, पश्चात् TBa. 3, 1, 4, 6 in Z. f. d. K. d. M. 7, 267. मुखतस् म°, अक्षतस् TAITT. UP. 3, 10, 1. श्राव्यतपोस् म° BHĀG. P. 7, 9, 30. (दैर्) अन्येषोऽवातरदिशः कश्यपाय च मध्यतः (मध्यमाम् ed. Bomb.) 9, 16, 22. वारि° aus dem Wasser VID. 231. ब्रह्मावर्तः सरस्वत्या दृषद्वत्याश्च मध्यतः zwischen H. 949. पाण्डवानां पञ्चानां मध्यतः स्थिता MBh. 1, 5894. R. 1, 45, 31. ऋजुशङ्कुलि° H. 617. प्राच्यां म° im Osten vom Hauptmeridian SŪRJAS. 1, 63.

मध्यता (wie eben) f. Mittelmässigkeit Spr. 1979.

मध्यतापिनी (म° + ता°) f. Titel einer Upanishad Verz. d. B. H. No. 368. WEBER, RĀMAT. UP. 272.

मध्यदिन Mittagszeit H. 139, v. 1. RĀGA-TAR. 1, 204 und VP. 98, N. 1 (personif.) fehlerhaft für मध्यदिन.

1. मध्यदेश (म° + देश) m. 1) der mittlere Raum LĀṬJ. 2, 6, 7. KAUC. 3, 90. — 2) = मध्यं नभसः Meridian: °गते रवौ MBh. 12, 13412. — 3) die Mitte des Leibes: मध्यदेशे नरानन्याश्चिच्छेदान्याश्च कर्णातः MBh. 10, 435. Rr. 2, 26 (Unterleib). Taille Spr. 2402. नतमध्यदेशा Suçr. 2, 483, 6. — 4) das Mittelland, das Land zwischen dem Himālaya im N., dem Vindhya im S., Vindhya im W. und Prajāga im O., M. 2, 21. AK. 2, 1, 7. TRIK. 2, 1, 7. H. 931. LĪA. (II) I, 119. fg. MBh. 2, 1276. 13, 3397. HARIV. 634. R. 6, 82, 89. VARĀH. BĀH. S. 3, 30. 8, 46. 10, 5. 17, 20. KATHĀS. 32, 106. Verz. d. Oxf. H. 53, a, 12. 149, a, 43. 352, b, 11. HIOUEN-TSANG I, 168.

2. मध्यदेश (wie eben) adj. mittelländisch, aus dem Mittellande stammend, dort wohnend: °परिज्ञातो दस्युभावं गतः कथम् MBh. 12, 6310. उदीच्याः, °देशाः, प्राच्याः Verz. d. Oxf. H. 53, a, 10. Vielleicht fehlerhaft für मध्यदेश.

मध्यदेशीय (von मध्यदेश) adj. dass.: ब्राह्मण MBh. 12, 6294. RĀGA-TAR. 6, 300, wo wohl °शेडिडुसंश्रयः zu lesen ist.

मध्यदेश्य (wie eben) adj. f. आ dass.: जनपदाः MĀRK. P. 57, 88. जनानि VĀMANA-P. 13 im ÇKDr. रत्नियः Verz. d. Oxf. H. 217, b, 17.

मध्यदेह (म° + देह) m. die Mitte des Leibes Suçr. 2, 555, 3.

मध्यनिहित (म° + नि°) adj. hineingesteckt PAÑĀT. 10, 7.

1. मध्यदिन (मध्यम् nom. von मध्य, + दिन) 1) m. (n. H.) Mittagszeit H. 139. उद्यन्मूर्धः, संगवः, मध्यदिनः, अपराह्णः, अस्त्यन् AV. 9, 6, 46. ÇAT. Br. 2, 2, 2, 9. PAÑĀT. Br. 15, 9, 16. mit दिवः verbunden RV. 8, 1, 29. 13, 13. 27, 19. — 8, 27, 21. 5, 69, 3. 76, 3. TS. 6, 2, 5, 4. पुरा मध्यदिनात् RV. 4, 28, 3. °दिनं परि 10, 131, 5. प्रतीचीनं मध्यदिनात् प्राचीनमपराह्णत् TBa. 1, 5, 2, 2. KĀND. UP. 2, 9, 6. 14, 1. M. 4, 131. 7, 151. 11, 218. °गते सूर्ये MBh. 3, 12609. 6, 3173. HARIV. 18904. °दिनार्कस्ततः Spr. 4689. BHĀG. P. 8, 18, 6. °समये PAÑĀT. 82, 1. Mittag kurz gesagt für Mittagspende (सवन) AIT. Br. 3, 10. LĀṬJ. 8, 10, 5. 9, 7, 13. 10, 14, 3. 8. ÇĀNKH. Br. 29, 8. ÇR. 11, 13, 5. die personific. Mittagszeit (n.) ist ein Sohn Pushpārṇa's von der Prabhā BHĀG. P. 4, 13, 13. Vgl. अति°. — 2) m. Bassia latifolia RĀGAN. im ÇKDr. — 3) m. N. pr. eines Schülers des Jāgūa-vaikja Verz. d. Oxf. H. 53, a, 33. COLEBR. Misc. Ess. I, 17. 54. — Vgl. मा°, माध्यदिन.

2. मध्यदिन adj. = मा° H. 1460, Sch. HALĀS. 4, 90.

मध्यदिनीय (von 1. मध्यदिन) adj. mittäglich LĀṬJ. 6, 9, 15.

मध्यपतित (म° + प°) adj. dazwischen liegend P. 1, 1, 71, Sch.

मध्यपात (म° + पात) m. Verkehr, Umgang RĀGA-TAR. 4, 670.

मध्यभक्त (म° + भक्त) adj. heisst die Arznei, welche in der Mitte der Mahlzeit genommen wird, Suçr. 2, 555, 1.

मध्यभाग (म° + भाग) m. der mittlere Theil: मेखला मध्यभागो ऽङ्गे H. 1033. कैशाष्वी नाम तत्रास्ति मध्यभागे महापुरी so v. a. darin, in diesem Lande KATHĀS. 9, 5. °स्थे तरोर्मरुति कोटि so v. a. im Innern des Baumes, im Baume 33, 108. die Mitte des Leibes, Taille: स्तनभविन-मन्मध्यभागास्तरुण्यः Spr. 3080.

मध्यभाव (म° + भाव) m. eine mittlere Entfernung Spr. 67.

मध्यम (von मध्य) 1) adj. P. 4, 3, 8. VOP. 7, 114. am Anf. eines comp. P. 2, 1, 58. f. आ gaṇa śāstrādi zu 4, 1, 4. a) medius (in der Bed. wie मध्य 2, a.): मध्यमे गुल्मे in der (die) Mitte des Soldatentrupps R. 6, 9, 18. 12, 20. इलावृत् die Mitte von II. MĀRK. P. 60, 7. °कद्या MBh. 3, 2868. रात्रि Mitternacht HALĀS. 1, 109. — b) der mittlere so v. a. in der Mitte befindlich TRIK. 3, 3, 301. H. 1460. an. 3, 470. MED. m. 49. HALĀS. 4, 90. उत्तम, अरुम, म° RV. 1, 24, 15. परम्, म°, अक्षतम् 27, 5. 108, 9. 10. 4, 23, 8. 5, 60, 6. चरम्, म° 8, 50, 15. धातर् 1, 164, 1. पूर्व्य, म°, नूतन 3, 32, 13. 6, 21, 5. VS. 16, 32. KĀṬJ. ÇR. 4, 1, 22. 5, 10, 9. 17, 5, 2. 7, 6. 16, 7, 22. ÅCV. GAṆJ. 2, 8, 15. 3, 5, 20. KAUC. 21. 48. 77. मध्यमेनाङ्कुषपर्वणा ÇĀNKH. ÇR. 14, 10, 3. ज्येष्ठ, म°, कनिष्ठ 72, 1, 15, 20, 7. von Dingen des mittleren Weltgebietes, das zwischen Himmel und Erde liegt, RV. 7, 32, 16. 8, 41, 2 (Comm.). इमं लोकम्, मध्यमम्, ब्रह्मलोकम् M. 2, 233. पितुः पदं मध्यमम् VIKR. 19. क्रातं येन (चन्द्रेण) मध्यमे धाम विज्ञोः ad ÇĀK. 78. — NIR. 2, 8. अग्नि 7, 16. °धर्म 23. 10, 2. 12, 26. मध्यमैः स्पर्शवर्गैः RV. Prāt. 5, 21. पाण्ड M. 3, 262. पुत्र KATHOP. 1, 5. Ind. St. 1, 391. R. 1, 61, 19. 20. ज्येष्ठा, मध्यमा, यवीयसी MBh. 5, 5952. धातर् M. 9, 112. ज्येष्ठ, अनुज, मध्यम, कनीयस् MBh. 1, 8450. पाण्डव 5, 2038. पूर्व, म°, उत्तर Verz. d. Oxf. H. 313, a. No. 748. LĀ. (II) 88, 13. प्रथम, म°, अत्यय Verz. d. B. H. 100, 14. देश (vgl. मध्यदेश) VARĀH. BĀH. S. 18, 4. zum Meridian gehörig SŪRJAS. 13, 14. zur Mitte einer Fin-